

sexarbejderrettigheder:

Sexarbejde og mobilisering af prostituerede

Af Christian Groes-Green

I en strid om hvordan historien om fattige bønders oprør mod britiske koloniherrer i Indien skulle skrives, stillede den indiske filosof og feminist Gayatri Spivak i 1988 det provokerende spørgsmål, "kan de undertrykte tale?" Hendes spørgsmål refererede til uenigheden om, hvorvidt undertrykte grupper fra postkoloniale samfund kunne tale deres egen sag, eller om de havde brug for bedrestillede mænd og kvinder til at repræsentere dem. Samme spørgsmål kan man i dag stille om sexarbejdere i Danmark, hvor organisationer og politikere lever af at tale de prostitueredes sag, mens de prostituerede selv sjældent høres, med mindre de er villige til at bekræfte stereotypen om enten den lykkelige eller ulykkelige luder.

Nyere forskning bekræfter, at det store flertal af prostituerede i Danmark ikke ønsker at forlade prostitution, med mindre de får alternative indtægtskilder (SFI 2011). Derimod har både danske og udenlandske seksælgere en klar holdning til, hvad man bør gøre ved de overgreb, som de udsættes for, hvad enten der er tale om politirazziaer, overfald på gaden, menneskehandel eller deportation af udenlandske migrant-seksælgere. Spørgsmålet er, hvorfor de forskellige prostitutionsgrupper ikke bliver hørt, og hvorfor de ikke inddrages i beslutningen om, hvordan samfundet tackler prostitution, såvel politisk og juridisk som socialt? Hvorfor er det som oftest talspersoner uden for branchen, der udtaler sig på vegne af en meget sammensat gruppe med forskellige kulturelle baggrunde og sociale behov? Ligesom der er lavet undersøgelser af, hvorfor personer begynder i sexbranchen, kunne man også undersøge, hvad seksælgere foretrækker, inden man eksempelvis legaliserer eller kriminaliserer dele af prostitutionsbranchen. Det er først og fremmest seksælgere, der skal leve med følgerne af en lovændring, og ingen vil vel mene, at deres ønsker kan ignoreres?

Jeg vil her gennemgå de to væsentligste udfordringer, for at sexarbejdere kan få en afgørende stemme i offentligheden. Den ene udfordring er det store stigma og den udsathed, der er forbundet med sexsalg. Den anden og største udfordring er den manglende vilje til at støtte sexarbejdere i at organisere sig eller til at lade dem repræsentere sig selv. I det følgende kommer jeg med eksempler fra sexarbejderbevægelsens historie, der illustrerer, hvordan prostituerede tidligere og andre steder i verden er kommet til orde, og undervejs vil jeg diskutere, hvorfor dette kun er sket i begrænset omfang i Danmark.

Sexarbejdere i Paris, der demonstrerer for flere rettigheder.
Foto: Tom Craig/Demotix

Lyon 1975: DEN FØRSTE MOBILISERING AF PROSTITUERERE

Det første kendte eksempel på, at kvinder, der sælger sex, har ytret sig i fællesskab, var i Lyon i 1975, hvor flere hundrede prostituerede udtalte sig kritisk om statens, kirkens, alfonsernes og patriarkatets undertrykkelse gennem historien (Mathieu 2001). Kvinder, der arbejdede på gaden og på byens bordeller, besluttede sig for at besætte den lokale kirke i protest mod grove overfald og mord, politiets manglende indgriben og alfonsers jerngreb og med en appel til kommune og politi om at samarbejde for at løse problemerne. Begivenheden skabte furor i 1970'ernes franske offentlighed. Ikke nok med at arbejdere, studerende og homoseksuelle gik i massedemonstrationer for mere indflydelse og rettigheder, skulle prostituerede nu også deltage i den sociale kamp? Hvem kan tage disse 'horer' alvorligt? Har 'staklerne' overhovedet noget

SEXARBEJDERNES INTERESSEORGANISATION

intet om os - uden os

meningsfuldt at sige? – lød mediernes kritik dengang. Få dage senere spredte demonstrationerne sig til Paris og andre storbyer og førte til dannelsen af *Kollektivet af franske prostituerede*, verdens første sexarbejderorganisation (Mathieu 2001). Den katolske kirke og flere politikere fordømte kvinderne som værende moralsk anløbne frihedskæmpere. Men størstedelen af kvindebevægelsen og fagbevægelsen støttede op om dem, og flere kvindelige intellektuelle deltog i protesterne side om side med homoseksuelle aktivister og mandlige kolleger, heriblandt filosofferne Michel Foucault og Jean-Paul Sartre.

Redernes rolle:

REDDE PROSTITUERERE ELLER
HJÆLPE SEXARBEJDERE TIL AT
ORGANISERE SIG?

En af kvindernes centrale støtter i mobiliseringen var den katolske hjælpeorganisation, *Le Nid* – på dansk Reden – som ganske modigt var gået i opposition til moderkirken og støttede besættelsesaktionen. Ved hjælp af deres kontakter i medierne og blandt lokalpolitikere gav *Le Nid* sexarbejderne adgang til magtens korridorer, så kvinderne kunne fremsætte deres krav om politibeskyttelse og stop for overfald og diskrimination, herunder sociale myndigheders behandling af dem som andenrangsborgere (Mathieu 2001). Ligesom den franske hjælpeorganisation *Le Nid* har

den danske pendant, *Reden*, KFUKs sociale arbejde, haft til hensigt at hjælpe prostituerede på et kristent grundlag. Men der er en afgørende forskel på de to 'Reder', som måske er en del af forklaringen på, hvorfor sexarbejdere i Danmark har haft sværere ved at blive hørt end dem i andre lande. Hvor Le Nid i Lyon støttede de prostitueredes egen dagsorden og hjalp dem med at komme til orde, har den danske Reden siden sin grundlæggelse i 1983 haft en dagsorden, der var uafhængig af de prostitueredes egne prioriteter. Det officielle formål var at redde kvinder ud af prostitution, uanset om de selv var interesserede i dette eller ej, og at bekæmpe sexhandel, som et socialt onde og som moralsk uacceptabelt (Holm 2006). Dette formål har en historisk forankring i KFUKs missionsarbejde, fra dengang hvor organisationen var en ungdomsafdeling af Indre Mission, som havde arbejdet for 'faldne kvinders frelse' siden starten af 1900-tallet (Blauenfeldt 1912).

At denne missionstænkning stadig præger KFUKs sociale arbejde kom blandt andet til udtryk i historier om, at kvinder som ikke ville lade sig overtale til at forlade branchen og 'modsatte sig prostitutionsstop', blev anset som 'uegnede' til hjælp og i andre tilfælde blev nægtet udgang fra Redens lokaler eller udsat for psykologhjælp uden samtykke. Det førte i sidste ende til en irettesættelse fra Ligestillingsministeriets side og en politianmeldelse for frihedsberøvelse (Haahr Rasmussen 2008). Som en del af den redningsorienterede tilgang begyndte Reden at agere talerør for kvinder, som var blevet hjulpet ud af prostitution, eller som ønskede at forlade miljøet. Det store flertal af kvinder, der benyttede Redens tilbud, men ønskede at forblive i branchen, fik dog hverken hjælp til at ytre sig, til at organisere sig eller til at skabe deres egne foreninger. Eftersom køb af sex i sig selv ansås som en form for vold eller tvang, gav det ifølge Reden ikke mening at tale om frivillig prostitution (Holm 2006). Reden gav i flere debatter udtryk for, at de mente, at al prostitution per definition var skadeligt, en ide som ofte ukritisk blev gengivet i danske medier, selvom forskningen havde slået fast, at skadesvirkninger i højere grad var knyttet til social baggrund, udsathed, gadearbejde og narckoafhængighed end til selve sexsalget (Vanwesenbeeck 2001, Weitzer 2009). Modsat Reden var der dog en enkelt organisation, nemlig *Gadejuristen*, som i 1999 begyndte at hjælpe udøvende

sexsælgere med at skabe en platform, hvorfra de kunne række ud til hinanden og skabe alliancer på trods af stigma og udsathed. Gadejuristens juridiske og sociale assistance omfattede også forsøg på at reducere skader blandt de mest udsatte sexarbejdere, men uden at hjælpen var afhængig af sexarbejdernes ønske om at forlade eller forblive i prostitutionsmiljøet (<http://www.gadejuristen.dk/>).

Fagbevægelsen og venstrefløjen:

LYTTE TIL SEXARBEJDERE ELLER FORBYDE KØBESEX?

En anden central aktør i mobiliseringen af de franske sexarbejdere var fagbevægelsen. Flere arbejderorganisationer var med til at finansiere lokaler og kampagner for Kollektivet af franske prostituerede som del af deres princip om at demokratisere revolutionen, således at udsatte grupper ville blive i stand til at frigøre sig selv. Men modsat den franske fagbevægelse og den store britiske fagforening GMB, der så sent som i 2002 valgte at indlemme sexarbejdere i organisationen (Schaffauser 2010), ville den danske fagbevægelse tilsyneladende ikke associeres med prostitueredes kamp for faglige rettigheder og repræsentation. Fagforeningen 3F valgte at ignorere de prostituerede kvinders forsøg på at organisere sig og indgik i stedet alliancer med radikalfeminister fra blandt andet Dansk Kvindesamfund om at kriminalisere købesex. I en kampagne finansieret af sidstnævnte argumenterede 3Fs formand for, at mænd (underforstået alle danske mænd) skulle tage stilling til, hvilken side de var på, altså om de var for eller imod, at mænd skulle have ret til at betale for seksuelle ydelser (Dahlin 2007, Moustgaard 2010). Med en retorik om, at mænd ikke skal kunne 'købe en kvindes krop', undgik 3Fs ledelse at forholde sig til, hvorvidt kvinder har ret til at sælge sex, og hvorvidt organiseringen af prostituerede, svage som stærke, sorte som hvide, overhovedet anses som legitim. Både fagbevægelsen og størstedelen af den danske venstrefløj valgte ikke at bakke op om prostitueredes krav om repræsentation og bemyndigelse, og gav i stedet rygstøt til den indflydelsesrige radikalfeministiske lobby, der viste sin styrke i 8. marts initiativet – en alliance mellem 28 kvinde- og hjælpeorganisationer der ønskede at presse politikere til at forbyde købesex. Hvor argumentet tidligere

var, at prostitution var uværdigt for kvinder og moralsk forkert, blev kampen for et købesexforbud nu baseret på argumentet om, at dette lovindgreb var det eneste effektive middel mod menneskehandel, også selvom flere forskere og udenlandske sexarbejdere i Danmark havde svært ved at forstå eller genkende den logik (Spanger 2011). Der var dog enkelte undtagelser. Et fremtrædende medlem i Internationale Socialister argumenterede for, at prostituerede skulle mobiliseres som en del af klassekampen, og at venstrefløjen må overveje, om man vil 'bekæmpe markedsførelsen af kvindens krop og prostitution, sammen med eller på vegne af de prostituerede' (Hoby 2006). Libertære Socialister bakkede ligeledes op om en organisering ud fra princippet om radikaldemokratisk inklusion og afstandtagen fra formynderi og mangel på respekt for både sexarbejdere og transkønnede i forbindelse med anti-prostitutionskonferencen Grosse Freiheit i 2011 (libsoc.dk). Flere stemmer på Modkraft.dk ytrede en forundring over, at politikere fra S, SF og Enhedslisten deltog i konferencen, hvor hovedtalerne var radikalfeministerne Julie Bindel og Janice Raymond der fordømmer transkønnede og er imod deres ret til frit kønsskifte og skiftende kønsidentiteter. Selvom politikerne blandt andet tog afstand fra Raymonds udtalelse om, at 'alle transseksuelle voldtager kvinders kroppe', valgte de i sidste ende at deltage. Det fik blandt andet dele af Enhedslisten til at kritisere konferencen, idet flere medlemmer af partiet kæmpede for at transkønnedes rettigheder er en del af queer-bevægelsen (queer.dk). Desuden var der en del stemmer blandt unge politikere i Enhedslisten, der så et socialistisk projekt i at engagere sig i mobiliseringen af rettigheder til en udsat gruppe, der påberåbte sig en status som arbejdere. Samtidig passede ideen om at beskytte en minoritet fra samfundets undertrykkelse og fra den patriarkalske tendens til at begrænse svage såvel som stærke kvinders frihed til selv at bestemme fint med partiets generelle skepsis overfor formynderi og autoriteter.

For at forstå danske organisationers og politikeres modvillighed over for at give sexarbejdere medindflydelse på, hvordan samfundet skal forholde sig til prostitution, er man nødt til at kaste et tilbageblik på den globale sexarbejderbevægelse og dens ankomst til Danmark.

'Sexarbejdere i verden, foren jer...':

DEN GLOBALE SEXARBEJDERBEVÆGELSE

Udtrykket sexarbejde opstod i San Francisco i 1980, da en blandet forsamling af bøsser, transseksuelle, strippere, erotiske dansere og prostituerede enedes om at kræve erotisk frisind og frihed fra overgreb på grund af seksualitet og køn. Siden tog bevægelsen fart, og nye sexarbejderorganisationer så dagens lys i et ellers konservativt og bornert Amerika. Bevægelsen spredte sig hurtigt til Canada, Australien og Sydamerika og siden til en række asiatiske lande. Den røde paraply, som både havde et revolutionært og feministisk touch, blev bevægelsens internationale symbol og blev båret i forbindelse med demonstrationer. Den 3. marts blev udråbt til sexarbejdernes internationale kampdag efter en succesfuld sexarbejderfestival i Calcutta i Indien i 2001, der havde tiltrukket over 25.000 kvindelige og transkønnede prostituerede fra landets storbyer (Kempadoo 2003).

I Europa blev bevægelsen først så småt etableret i 1990'erne, og i år 2005 lavede den nyetablerede paneuropæiske sexarbejderforening ICRSW et manifest, hvor de påberåbte sexarbejderrettigheder blev nedfældet. Det omfattede retten til at blive hørt, retten til beskyttelse mod diskrimination og retten til selv at bestemme, hvorvidt man vil handle med seksuelle ydelser. Yderligere omfattede manifestet retten til at danne eller tilslutte sig fagforeninger og retten til sikker migration for sexarbejdere fra fattige lande i Syd (ICRSW 2005). Internationalt var der dog uenigheder mellem sexarbejdergrupper om, hvorvidt rufferi entydigt skulle bekæmpes eller tolereres. Årsagen var, at rufferiloven i nogle lande, herunder Danmark, betyder, at sikkerhedsvagter, rengøringsdamer og telefonpassere er ulovlige, og flere organisationer mente, at dette gjorde arbejdet både hårdere og farligere (Møller 2010).

I lande som Brasilien, Ecuador og Argentina, var sexarbejdernes foreninger meget optaget af at kunne blive beskyttet mod mandlig politivold, bestikkelse og voldtægt, samt en kriminalisering af kunders unddragelse af betaling. Det lykkedes blandt andet den brasilianske sexarbejderforening *DaVida* at få indført kvindebemandede politistationer, som både medvirkede til færre overfald, bedre behandling fra kundernes side og øgede de prostitueredes indtjening.

Senere gik *DaVida* ind i kampen mod diskri-

mination ved at lancere en modeuge og et tøjmærke, som gav prostituerede mulighed for at stå frem uden at blive nedgjort og stigmatiseret. DaVida hjalp desuden gade prostituerede med prævention, kurser i selvforsvar og alternative indtægtskilder for dem, der søgte væk fra gaden (Rodrigues 2009). Også i asiatiske og afrikanske lande hvor sexarbejderforeninger først de senere år har gjort deres indtog, har der været mere fokus på afstigmatisering, beskyttelse af sexarbejdere, skadesreduktion og afkriminalisering af erhvervet end på at legalisere eller kriminalisere køb eller salg af seksuelle ydelser (Kempadoo 2003).

SEXARBEJDERBEVÆGELSEN RAMMER SKANDINAVIEN OG DANMARK

Først i 1990'erne ramte sexarbejderbevægelsen Skandinavien med *Prostituertes Interesseorganisation* i Norge, siden med stiftelsen af *Rose Alliance* i Sverige og senest i Danmark, hvor først foreningerne BDEA og VIPLOUNGE blev dannet og senere *Sexarbejdernes Interesseorganisation* (SIO) som gjorde sit indtog i 2008. I Danmark blev SIO mødt med stor skepsis fra nogle sider, og særligt dele af kvindebevægelsen og venstrefløjen var holdningsmæssigt splittede i spørgsmålet om, hvorvidt man skulle støtte eller tage afstand fra organisationen. Dens symboler og paroler syntes venstreorienterede og kvindefrigørende, men dens dagsorden var langt fra den allerede etablerede holdning på området.

Modstanden mod SIO skyldtes blandt andet, at kampen for sexarbejderrettigheder kolliderede med den igangværende kamp for at forbyde køb af seksuelle ydelser. Alene udtrykket 'sexarbejde' blev set som en provokation, og flere debattører mente, at danske sexarbejdere var i lommen på alfonserne og sexindustrien, uden at de kunne bevise dette eller kendte personerne bag SIO (Mørk Andersen 2010). I forbindelse med et debatarrangement på Christiansborg planlagt af Kvinderådet, valgte arrangørerne ikke at invitere en talsperson fra SIO, fordi de ikke ønskede anonyme deltagere (Glaffey og Haahr Rasmussen 2008). Mens filosofen Peter Thielst argumenterede for, at sex som princip ikke '...skal være til salg på samfundets hylder' og Britta Thomsen mindede om, at prostitution 'Det er ikke længere bare Karen i kæret, der giver en handicappet et blowjob', sad

der en række sexarbejdere, både fra og udenfor SIO, som følte, at eksperter og politikere talte hen over hovedet på dem, og flere af dem oplevede den nedladende omtale som et overgreb. En prostitueret replicerede til Britta Thomsen, 'Karen i kæret, der giver handicappede et blowjob' – hvad er det for en måde at omtale andre mennesker på? De overgreb, jeg eventuelt har lidt som sexarbejder, er intet at regne for dem, jeg bliver udsat for her. Det er her i salen, overgrebet finder sted. Det er her stigmatiseringen sker, sagde hun, mens hun kæmpede med en stemme, der var ved at knække over' (Glaffey og Haahr Rasmussen 2008). Både sociologen Claus Lautrup og antropologen Jeanett Bjønness, der begge har forsket i prostitution, beklagede at tonen var blevet så løsrevet fra sexarbejdernes virkelighed og opfordrede til, at man lytter mere til deres erfaringer og lærer af dem. Som Jeanett Bjønness konkluderede, 'Deres (de prostitueredes) største problem er, at de ikke føler sig anerkendt af dem, som taler om dem' (Glaffey og Haahr Rasmussen 2008).

Om venstrefløjen, hjælpeorganisationer, fagbevægelsen og kvindeorganisationer ville have assisteret sexarbejdere i Danmark med at få deres egen platform, hvis de havde kendt til sexarbejderbevægelsens historie og globale kamp for rettigheder, vides ikke. Men ideen om at inddrage sexarbejderne var en torn i øjet på dem, der så et købesex-forbud som den bedste hjælp til prostituerede. SIO var nemlig, ligesom deres søsterorganisationer i Skandinavien, imod enhver kriminalisering, fordi de så det som en umyndiggørelse af sexarbejdere og deres kroppe, og frygtede, at danske såvel som udenlandske personer i branchen risikerede at blive mere udsatte, hvis politiet skal på jagt efter deres kunder. Årsagen til politikere og fagbevægelsens udeblevne støtte til sexarbejdere skal heller ikke findes i et forsøg på at tækkes vælgerhavet, idet undersøgelser har vist, at 60,5 procent af befolkningen støtter indførelsen af særlige sexarbejderrettigheder, og er tilhængere af, 'at prostituerede får mulighed for at melde sig ind i en fagforening, få dagpenge og tegne erhvervsforsikring'. Det er således blandt venstrefløjens vælgere at man finder størst tilslutning til sexarbejderrettigheder. Blandt Enhedslistens vælgere er der 67,2 procent tilhængere og kun 14,9 procent modstandere af at give prostituerede disse rettigheder (Burlund 2011).

Alle bevægelser starter i det små:
OM (MOD)VILJEN TIL AT MOBILISERE

Der var flere debattører fra ovennævnte organisationer og partier, der hævdede, at man ikke skulle lytte til SIO, eftersom dens repræsentanter blev set som 'privilegerede', dens medlemmer var for få, og flere af medlemmerne var anonyme. Men var man virkelig interesseret i en stærk sexarbejderforening herhjemme, kunne man have hjulpet SIO med at organisere sig, og alliere sig med alle typer af sexarbejdere, sådan som Le Nid gjorde det i Lyon. Og hvis man betvivlede SIOs evne til at favne bredt, kunne man have støttet mobiliseringen af alternative sexarbejderforeninger, for at sikre at de mest udsatte prostituerede, de narcoafhængige og de udenlandske sexarbejdere fra Østeuropa, Asien og Afrika kunne repræsentere sig selv, herunder kunne man etablere kontakt til sexarbejderforeninger i disse verdensdele. Hvis man for eksempel var gået med til at yde økonomisk støtte til oprettelsen af væresteder eller rådgivningskontorer styret af sexarbejderne selv eller havde ydet opbakning til, at de fik deres egne medlemsblade (ligesom stofbrugere og hjemløse har det), så havde man ganske sikkert kunne mobilisere langt flere seks sælgere fra alle sociale lag og kulturelle baggrunde. Endelig kunne politikere have stillet sig op side om side med udsatte sexarbejdere og taget afstand fra fordomme og marginalisering, så flere turde udtale sig offentligt uden at frygte voldstrusler eller samfundets nedladende blikke.

Med hensyn til kritikken af SIOs talspersoner er stærke kvinder, der ikke repræsenterer de svage prostituerede, skal man huske, at alle borgerretsbevægelser er startet i det små og kun takket være ressourcestærke talspersoner er vokset sig større og mere repræsentative – se bare på arbejderbevægelsen, kvindebevægelsen og homobebevægelsen. Hvad angår kritikken af SIOs anonyme medlemmer må man ikke glemme, at ligesom det for homoseksuelle engang var forbundet med stor fare at stå offentligt frem, fordi man risikerede moralske fordømmelser og social udstødelse (det gør mange stadig), er det særdeles risikabelt 'at springe ud' som sexarbejder. De mange trusler, som offentligt kendte sexarbejdere modtager, og de verbale overfald, som fx det Anne Grethe Bjarup Riis udsatte SIOs talskvinde Susanne

Møller for i TV-programmet Go' Morgen Danmark, ansporer næppe flere kvinder og mænd i branchen til at stå frem offentligt (Go' Morgen Danmark 2011).

En sidste men afgørende barriere i forhold til at lade sexarbejdere 'tale offentligt', er den fremherskende ide om 'den prostituerede' som enten 'syg' eller 'uvidende'. I bekæmpelsen af prostitution anføres det ofte, at kvinder tager skade af de mange kunder, af mangel på intimitet i forhold til disse eller af at modtage penge for sex. I den forbindelse argumenteres der for, at prostituerede ikke kan tale deres egen sag, fordi de er psykisk nedbrudte og må betragtes som og behandles som sindslidende. Dette argument hænger ofte sammen med argumentet om, at seks sælgere ikke ved, at deres seks salg skader dem. Andre gange er det sexkunderne, der fremstilles som 'syge' personer, der bør oplyses om eller behandles for deres skadelige adfærd. Der er tale om en sygeliggørelsesproces, hvor bestemte kvinder og mænds seksualitet bliver kategoriseret som farlig, skadelig eller selvdestruktiv, hvormed kvinderne kan behandles som umyndige og mændene som kriminelle (Kulick 2005).

DEN SVÆRE SOLIDARITET OG NØDVENDIGHEDEN AF STØTTE UDEFRA

Solidariteten mellem sexarbejdere i Danmark kan dog være svær at etablere, især fordi personer, der sælger seksuelle ydelser, har forskellige interesser alt efter klasse, køn, seksualitet, nationalitet og personlighed. Der er forskel på ressourcestærke og svage sexarbejdere, på mandlige, kvindelige og transkønnede og på de hetero- og homoseksuelle. At det alligevel lykkedes sexarbejdere at skabe alliancer på tværs af landegrænser, mellem rige og fattige verdensdele, mellem udsatte drag queens i Brasilien og dominerende i New York, skyldes en lang og vanskelig mobiliseringsproces (Kempadoo 2003). Også i Danmark vil sexarbejdere kunne gå sammen på tværs af sociale og kulturelle skel og kræve deres ret, men det forbliver vanskeligt uden organisationers, politikeres og mediers villighed til at lade seks sælgere repræsentere sig selv og mod på aktivt at yde bistand til deres organisering.

AT LYTTE TIL MINORITETER:

RETTE TIL AT TALE OG TIL AT BLIVE HØRT

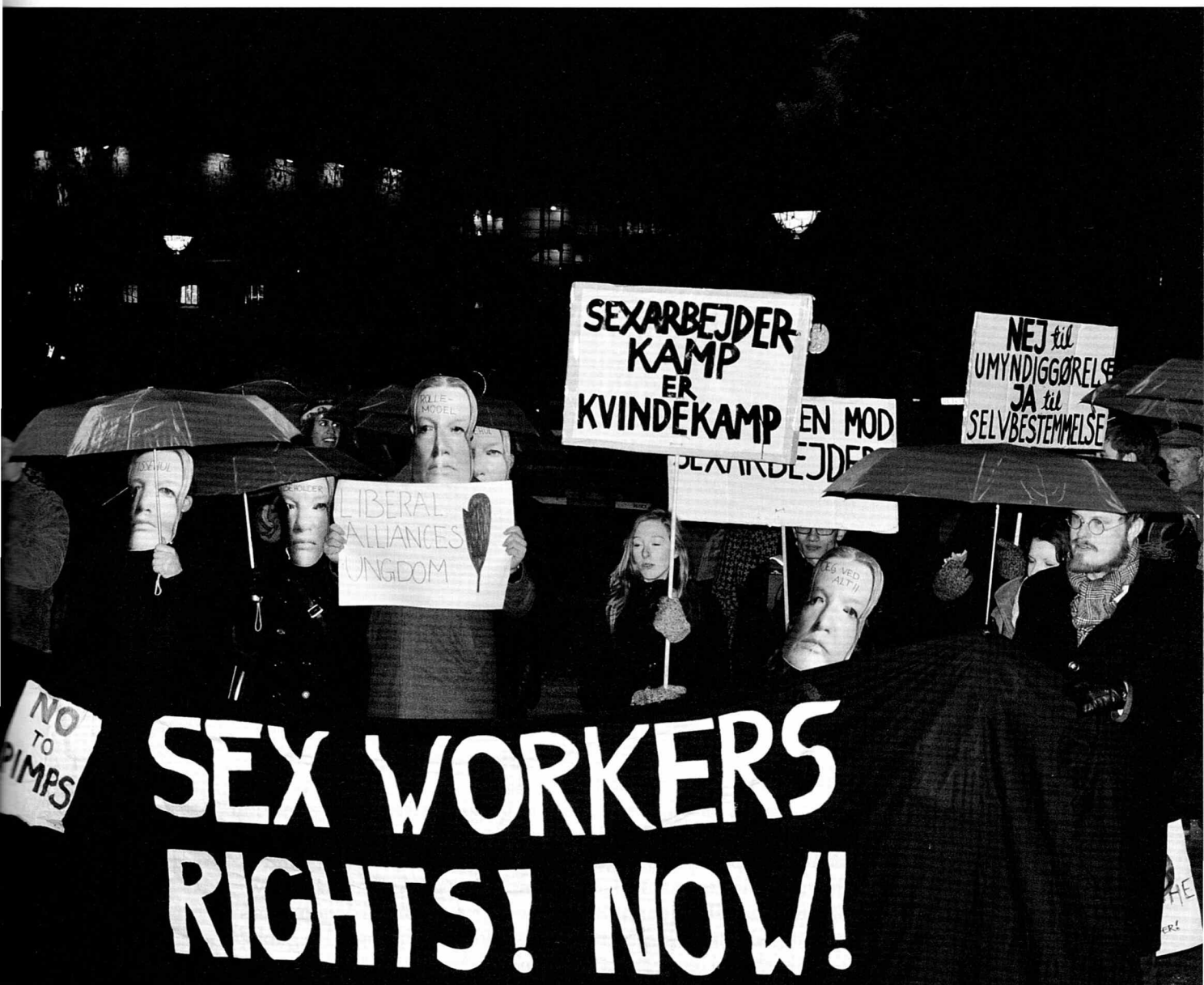
Velfærdssamfundet bygger som bekendt på en vis grad af formynderi, hvor staten og de folkevalgte bestemmer, hvilke borgere der er myndige, og hvilke praktisser der er lovlige. Men velfærdssamfundet bygger også på princippet om at lytte til de svageste og til minoriteterne og at lade folk bestemme over deres eget liv på et oplyst grundlag, så længe de ikke skader andre. I et demokrati har alle udsatte grupper i princippet ret til at tale og til at blive hørt. Det centrale spørgsmål er således ikke længere, om sexarbejdere kan tale deres egen sag, for det bekræfter historien, men hvorvidt og hvordan vi giver dem lov til at tale.

LITTERATUR OG KILDER:

- Blauenfeldt, Louis (1912) Den indre missions historie. København: Kirkelig forening for den indre mission i Danmark.
- Burlund, Anne (2011) Danskerne vil give de prostituerede flere rettigheder. Altinget 10. juni.
<http://www.altinget.dk/artikel/danskerne-vil-give-prostituerede-flere-rettigheder>
- Dahlin, Ulrich (2007) 3F-formand: Kriminaliser sexkunderne! Information 4. september 2007.
- Enhedslistens Queerudvalg (2012) ØQs holdning til prostitution.
<http://www.queer.dk/politik/uddybende/queerudvalget-om-prostitution>.
- Glaffey, Kristina og Anders Haahr Rasmussen (2008) Det var ment som en håndsrekning, men det blevet oplevet som et overgreb. Information 5. juni 2008.
- Go' Morgen Danmark (2011) Anne Grethe Bjarup Riis' pinlige optræden på Go' Morgen Danmark.
<http://www.youtube.com/watch?v=bwK-AM08g2M>.
- Holm, Maibritt Gamborg (2006) Nigerianske kvinder i prostitution i Danmark – migranter, sexarbejdere og midt imellem. Speciale, Roskilde Universitet.
- ICRSW (2006) Sex Workers in Europe Manifesto. Amsterdam: International Committee on the Rights of Sex Workers in Europe.
- Kempadoo, Kamala (2003) Globalizing Sex Workers Rights. Canadian Women Studies 23:122-139.
- Kulick, Don (2005) Four Hundred Thousand Swedish Perverts. Gay and Lesbian Quarterly 11:205-235.
- Libertære Socialister (2012) Demonstration mod transfobi. <http://libsoc.dk/?paged=4>.
- Mathieu, Lilian (2001) An Unlikely Mobilization: The Occupation of Saint-Nizier Church by the Prostitutes of Lyon. Revue Française de Sociologie 42:107-131.
- Moustgaard, Ulrikke (2010) Billateral bollebi-stand eller seksuel selvbestemmelse? Kvinfo Webmagasin 15. april 2010.
- Møller, Susanne (2010) Vi har ingen rettigheder. Politiken 30. juni 2010.
- Mørk Andersen, Balder (2010) Alfonser og bagmænd skal ikke legaliseres. Politiken 5. Juli. 2010.
- Rasmussen, Anders Haahr (2008) Når hjælpen rammer ved siden af.
<http://www.information.dk/172816>
- Rodrigues, Marlene Teixeira (2009) A prostituição no Brasil contemporâneo: um trabalho como outro qualquer? Revista Katálysis 12(1):1-15.
- SFI (2011) Prostitution i Danmark. København: SFI – Det nationale forskningscenter for velfærd.
- Shauffhauser, Thierry (2010) The Sex Work Debate. International Socialism: A Quarterly Journal of Socialist Theory 13. december 2010.
- Spanger, Marlene (2011) Human Trafficking as a Lever for Feminist Voices? Transformations of the Danish Policy Field of Prostitution. Critical Social Policy 31:517-539.
- Vanwesenbeeck, Ine (2001) Another Decade of Social Scientific Work on Sex Work: A Review of Research 1990-2000. Annual Review of Sex Research 12:242-289.
- Weitzer, Ronald (2009) Sociology of Sex Work. Annual Review of Sociology 35:213-234.

Christian Groes-Green er adjunkt, ph.d, antropolog og kønsforsker på Kultur- og sprogødestudier ved Institut for Kultur og Identitet, RUC.

I et demokrati har alle udsatte grupper i princippet ret til at tale og til at blive hørt. Det centrale spørgsmål er således ikke længere, om sexarbejdere kan tale deres egen sag, for det bekræfter historien, men hvorvidt og hvordan vi giver dem lov til at tale. Foto: Torben Svane